

Nieuwsbrief jaargang 2, nummer 19, 27 augustus 2012

‘Grote aftellen begonnen’

‘De verkiezingscampagne is laat en vooral langzaam op gang gekomen. Maar sinds een paar dagen is het spel voluit op de wagen.’ Vanuit het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen in Groningen volgt Gerrit Voerman de opmaat naar 12 september op de voet.

‘Het grote aftellen is begonnen’, analyseert ‘partijkenner’ Voerman. ‘En het gaat, ondanks alle grote woorden, langs voorspelbare lijnen: Rutte (VVD) en Roemer (SP) maken er een tweegevecht van. Wilders’ PVV probeert er met een soort breekijzer tussen te komen. En de PvdA-van-Samsom kiest positie vanuit het centrum: redelijk, nuchter, netjes. Ook CDA en D66 proberen dat vanaf de tweede rang.’

‘Erg diep ging de campagne in de beginfase niet’, stelt Voerman vast. ‘Langstudeerboete – met alle respect: er zijn belangrijker zaken. Niemand had het over pensioenen, om de zorg werd al even omzichtig heengelopen en over Europa hoorden we in het begin alleen maar algemeenheden’. Het debat van gisteravond was al beter.’

[Lees verder >](#)

’s Lands stuurman

Plaat van de maand

Partners

Agenda

**3 september 2012,
Den Haag**

**‘Nederland, voorbij eurochagrijn
en eurofilie’**

Montesquieu Lezing: Ben Knapert
staatssecretaris van Buitenlandse
Zaken

**12 september 2012,
Den Haag**

**Koning, Kamers,
kabinetsformatie**

Tweede Kamervoorzitter Gerdi
Verbeet ontvangt tweede deel
Montesquieu-reeks

**18 september 2012,
Groningen**

De toekomst van de politieke partij
Oratie Gerrit Voerman, hoogleraar
Ontwikkeling en functioneren van
het Nederlandse en Europese
partijstelsel

[Uitgebreide agenda](#)

Cartoon

De verkiezingscampagne van
1971 was een hoogtepunt in de
Hollandse politieke polarisatie.

[Lees verder](#)

Zeg niet dat verkiezingscampagnes tegenwoordig hoofdzakelijk over personen gaan. Al voor de oorlog maakte iemand als Hendrik Colijn er een persoonlijke campagne van. Als lijsttrekker van de ARP, een van de christelijke partijen, profileerde hij zich in 1915 als 's Lands Stuurman, rots in de branding, grote roerganger in tijden van crisis. Het leverde een van de meest bekende verkiezingsaffiches op, verzameld door het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP), verbonden aan de Rijksuniversiteit van Groningen.

[bekijk verzameling >](#)

'Met de goedkeuring van deze verdragen betreden wij een weg, waarop een teruggaan niet mogelijk is.'

(Minister Luns (Buitenlandse Zaken) op 3 oktober 1957 in het debat met de Tweede Kamer over de goedkeuring van de eerste 'Europese verdragen': oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en Euratom.)

Uw mening

De opkomstplicht moet weer worden ingevoerd.

Partners in beeld

Kamerverkiezingen, op wie, over wat

Alles over de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 12 september. Het Parlementair Documentatie Centrum heeft het op een rijtje gezet.

[Lees verder >](#)

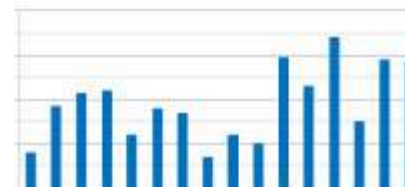

Begin van televisiedemocratie

Wat vijftig jaar geleden schuchter begon, is verkiezingscampagnes gaan bepalen: het tv-debat. Terug naar 1963 – bericht uit 'Groningen'.

[Lees verder >](#)

Nieuwkomers in de Tweede Kamer

De Tweede Kamer vernieuwt zichzelf steeds weer.

[Lees verder](#)

Greep uit 'oude' verkiezingsleuzes

- eigenzinnig liberaal
- samenleven doe je niet alleen
- gok niet, kies
- samen sterk
- verhef je stem
- knokken voor wat kwetsbaar is
- voor de andere aanpak
- inburgeren en anders niet
- kies de minister-president
- laat Lubbers z'n karwei afmaken

Feestdag van de democratie

Wat valt er op verkiezingsdag te vieren? Het Centrum voor

'Meer aandacht voor Europa'

In de verkiezingsprogramma's van dit jaar is er meer aandacht voor

Aantal deelnemende partij

- 26 in 1994

Parlementaire Geschiedenis
(Nijmegen) dook in de geschiedenis.

[Lees verder >](#)

Europa. Het Montesquieu Instituut
bladerde door de partijprogramma's.

[Lees verder >](#)

- 22 in 1998
- 16 in 2002
- 19 in 2003
- 24 in 2006
- 18 in 2010
- 21 in 2012

Referendum

Voor en tegen

De verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn een referendum over Europa.

Politicooloog Peter 't Lam (Hogeschool Inholland) kruist de degens met jurist Wytze van der Woude (Montesquieu Instituut Maastricht).

[Peter 't Lam >](#)

[Wytze van der Woude >](#)

Wedstrijdje vér plassen

Column

Frits Bloemendaal, chef parlementaire redactie Geassocieerde Pers Diensten

Zelfs voor wie van politiek houdt, worden de komende weken een zware beproeving. De omroepen trakteren ons op minstens acht lijsttrekkersdebatten en vele, vele uren politieke praatprogramma's.

Een stevig debat, waarin politici welbespraakt argumenten uitwisselen en naar elkaar luisteren, is een parel voor de democratie. Maar de televisiedebatten zijn meer en meer verworden tot een 'wedstrijdje vér plassen', zoals D66-leider Els Borst dat ooit treffend verwoordde. Het zijn geen discussies, maar bombardementen van stellingen, gevatheden en discussietrucs. Het zijn kakofonieën van politici die vooral tégen elkaar staan te praten, en niet mét elkaar. Ze proberen elkaar af te troeven met van tevoren bedachte oneliners, in de hoop dat die eindelijk worden gehaald. Het is geen pretje om daarnaar te moeten kijken, en dan zoveel keer.

[Lees verder >](#)

En verder

Nieuws

Hoe ziet het gemiddelde nieuwe Kamerlid er uit? Het Parlementair Documentatiecentrum tekent een profiel.

[Lees verder >](#)

Neem kieskompassen en stemwijzers met een korrel zout. Advies van oud-Kamerlid Jan Schinkelshoek.

[Lees verder >](#)

'Politiek van moeilijke keuzen': het Montesquieu Instituut start midden in de crisis een nieuwe collegereeks.

[Lees verder >](#)

Tien jaar na Pim - het Montesquieu Instituut maakte een bundel, gebaseerd op de speciale uitgave van De Hofvijver.

[Lees verder >](#)

De Hofvijver stort zich in de verkiezingsstrijd. Tot de dag na de verkiezingen zullen speciale, actuele edities worden gemaakt.

[Lees verder >](#)

Aantal kandidaten

- 683 in 2006, waarvan 207 vrouwen
- 676 in 2010, waarvan 222 vrouwen
- 972 in 2012, waarvan 303 vrouwen

Partijen met minst aantal stemmen

- Het Kiezerscollectief (1998) 1668 stemmen
- Republikeinse Volkspartij (2002) 63 stemmen
- lijst Veldhoen (2003) 296 stemmen
- Tamara's Open Partij (2006) 114 stemmen
- lijst Laclé (2010) 924 stemmen

Subsidiegevers

Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Maastricht Universiteit

Gemeente Maastricht

Provincie Limburg

Colofon

De Hofvijver is een uitgave van het Montesquieu Instituut en zijn partners.

[lees verder](#)

Aan- en afmelden

Hier kunt u zich aanmelden voor deze nieuwsbrief.

Kunt u deze nieuwsbrief niet goed lezen? Bekijk dan de online versie.

Parlement.com

[Kiezers](#)
[Partijen](#)
[Tweede Kamer](#)
[Eerste Kamer](#)
[Regering](#)
[Polder](#)
[Europa](#)

Europa-Nu.nl

[Praktisch Europa](#)
[Europa in de wereld](#)
[Nederland en Europa](#)
[Hot Issues](#)
[Beleid en toekomst](#)
[Wie doet wat](#)
[Wat komt eraan](#)

Montesquieu-Instituut.nl

[Het instituut](#)
[Onderzoek](#)
[Onderwijs](#)
[Valorisatie](#)
[Europa](#)
[Nederland](#)
[Meer info](#)